

ΜΗΤΡΥΙΑ

Διήγημα

Α'.

«Ὅ,τι θέλετε, πατέρα μου...»

— Εἶσαι λοιπὸν εὐχαριστημένος μὲ τὴ νέα σου μητέρα;

— Εἶμαι.

— Τὴν ἀγαπᾶς, παιδί μου, καὶ σύ;

— Τὴν ἀγαπῶ.»

Μόλις ἐξεστόμισε τὴν τελευταίαν λέξιν ὁ νέος ἠσθάνθη φλόγα ἀναβαίνουσαν εἰς τὰς παρειάς του, καὶ κατεβίβασε τοὺς ὀφθαλμούς, ὡσεὶ αἰδούμενος ν' ἀτενίσῃ τὸν πατέρα του. Ἡ ἐσωτερικὴ του ταραχὴ ἠϋξήσεν εἰς ὀλίγας στιγμὰς σιωπῆς. Ἡ πόρρι πῶς ἔσχε τὸ θάρρος νὰ συναρθρώσῃ τὴν φράσιν, βομβοῦσαν ἀκόμη παραδόξως εἰς τὰ ὠτά του, καὶ πῶς περιεστρέφοντο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του οἱ μεγάλοι ἐρυθροὶ κύκλοι, οἱ ἐξωγραφημένοι ἐπὶ τοῦ ταπητος. Δὲν ἤκουσε τί ἀπήντησε κατόπιν ὁ πατήρ του οὐδ' ἐσκέφθη τί ἀνταπήνησεν αὐτός. Ἡ

συναμιλία τῶν ἔχασε πλέον τὸν ῥοῦν τῆς καὶ ἐξηκολούθησεν ἀμήχανος καὶ παραπταύουσα. Ἐποφελήθη τῆς πρώτης εὐκαιρίας ὁ νέος νὰ ἐξέλθῃ τοῦ θαλάμου σχεδὸν ἀποτόμως, συγκεχυμένος, μὲ καρδίαν πεπιεσμένην, ἀφίνων ὀπισθέν του τὸ βαρὺ δρύϊνον θυρόφυλλον νὰ κλεισθῇ βροντωδῶς.

Ὅταν εὐρέθη ἐν ἀσφαλείᾳ ἐντὸς τοῦ δωματίου του, ἀφῆκε τὴν θλίψιν του νὰ ἐκραγῇ. Ὡς μετὰ μακρὰν ὁδοιπορίαν ἐξηνητημένος, κατέπεσεν ἐφ' ἐνὸς ἐδράνου. Οἱ γαλανοὶ ὀφθαλμοὶ του ἐπληρώθησαν δακρύων, ῥεόντων σιγὰ κατὰ μῆκος τῶν πεφλογισμένων παρειῶν. Τὸ στῆθος του ἐξωγχοῦτο ὑπὸ λυγμῶν ἐλαφρῶν, ἀνακουφιστι-

κῶν, ἐξερχομένων διὰ τοῦ σπασμώδους κατεύθρου χείλους κατὰ διαστήματα ἰσόχρονα. Καὶ ὁ ἀπέναντι μικρὸς καθρέπτης ἀντανέκλα, ὡς εἰκόνα ὑψίστης δυστυχίας, τὴν εἰκοσαετῆ ταύτην κεφαλήν, ὠραίαν, ξανθὴν μὲ λεπτὸν μύστακα, μὲ τόσον θελιμένην ἔκφρασιν, τὴν ὅποιαν ἠτένιζεν ὁ νέος θολὴν ἐν μέσῳ τῶν δακρύων του.

Ὡ, ποσάκις ἀνελογίσθη ἐντρομος, ποσάκις ἐμάντευσε τὴν συμφορὰν, ἧτις ἐξέσπα σήμερον κατ' αὐτοῦ! Πρὸ πάντων ἀφ' ἧς ἡμέρας — δὲν εἶχε παρέλθει εἰσέτι μῆν, — ἐπίθηκεν ἡ Ἑρμινία τὴν λευκὴν τῆς χεῖρα ἐπὶ τῆς

κεφαλῆς του καὶ ἐθώπευσε τὴν κόμην του, μειδιῶσα γλυκὴ μὲ τὸ προστατευτικὸν ἦθος μητρὸς, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης τὸν ἐβάρυνεν ἡ φοβερὰ προαίσθησις. Καὶ τῶρα αὐτὴ θ' ἀντικαθίστα τὴν μητέρα του... ὁ πατήρ του τὴν ἐνυμφεύετο τῶ ὄντι... ὁ πατήρ του!...

Τρικυμία ἔδερε τὸ κρανίον του. Ἐν τῶ μέσῳ

Ἡ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΡΩΜΟΥΝΙΑΣ

τοῦ σκότους τῶν ἀπαισίων ἰδεῶν, αἵτινες περι-
δινούντο ἐντός, οὐδεμία ὠλισθαίνειν ἀκτίς. Ποτέ
υἱός, ποτέ ἐραστής, δὲν εὐρέθησαν εἰς ἀπελλι-
πτικωτέραν αὐτῆς θέσιν.

Μετὰ μακρὰν ὥραν, ὅταν εἶχον ξηρανθῆ τὰ
δάκρυά του καὶ ἐντός τῶν ὀφθαλμῶν του ἀπέ-
μενε μόνον ὡσεὶ ἐρυθρωπὴ τις ἀντὺγεια, ἠγέρ-
θη βραδέως, ἤνοιξεν ἐν συρτάριον, ἐξήγαγε μι-
κρὰν ἐλαιογραφικὴν εἰκόνα καὶ τὴν ἔστησεν
ἀπέναντί του ἐπὶ τοῦ γραφείου. Ἦτο ἡ μήτηρ
του. Ἐντός τοῦ μελανοῦ γεγλυμμένου πλακίστου,
ἐμειδία μελαγχολικῶς περικαλλῆς νεαρὰ γυνή,
λεπτοφυῆς, μὲ γαλανοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐσκιασμέ-
νους ὑπὸ μακρῶν βλεφαρίδων. Τὸ στῆθος, ὅσον
ἐφαίνετο ἐν τῇ ζωγραφίᾳ, ἐκολλοῦτο γλαφυρό-
τατα ὑπὸ τὸ μαῦρον περικόρμιον μὲ τὸ λευκὸν
κεντημένον περιτραχήλιον καὶ μ' ἐν βαθύχρωμον
ρόδον, ἀντὶ ἄλλου κοσμήματος.

Ὁ υἱὸς ἦτο ἡ ζῶσα εἰκὼν τῆς μητρός του.
Ταῦτὰ ζωηρὰ χρώματα, ταῦτὰ λεπτὰ χαρα-
κτηριστικά, ἡ αὐτὴ ἀβρότης τῆς ἐπιδερμίδος,
ἡ αὐτὴ μελαγχολικὴ βαθύτης τοῦ βλέμματος.
Μία ἐλαία, ἄνωθεν τῆς δεξιᾶς γωνίας τοῦ στό-
ματος, παρεῖχεν εἰς ἀμφοτέρως τὰς φυσιογνω-
μίας τὸ αὐτὸ ἰδιάζον θέληγτρον. Ἀκόμη ἡ αὐτὴ
σεμνότης τοῦ ἤθους, ὁ αὐτὸς βεμβώδης καὶ σοβα-
ρὸς χαρακτήρ, ἡ αὐτὴ τῆς ψυχῆς λεπτότης
καὶ ἡ εὐγένεια, δι' ὧν ὁ καλλιτέχνης ἐζωογόνησε
μετὰ θαυμαστῆς ἐπιτυχίας τὸν ἀψύχου χαρα-
κτῆρας τοῦ πινάκος του. Πῶς ὁμοιάζον! Εἶ-
χον δικαίον νὰ φρονῶσιν οἱ οἰκεῖοι ὅτι ὁ Παῦλος
ἦτο μᾶλλον Δούκας ἐκ μητρός, ἢ Ἀνδρεάδης ἐκ
πατρός. Καὶ ὅταν ἔλεγον πρὸς τὸν κ. Ἀνδρεάδην:

« Τὶ χαριτωμένο πλάσμα τὸ παιδάκι σου ! »

— Εἶνε ἀπαράλλακτη ἡ μακαρίτισσα » ἀ-
πῆντα ὁ πατήρ, ἐξαλείφων ἐπὶ στιγμὴν τὸ μει-
διάμα, τὸ ὅποιον ἐφώτιζε διαρκῶς τὴν συμπαθῆ
τοῦ μορφὴν.

Πῶς τὴν ἠγάπα ὁ Παῦλος τὴν μητέρα του,
πῶς ἐλάτρευε τὴν ἀγίαν τῆς μνήμην ! Ὡς τὴν
εἶχεν ἐκεῖ ἀπέναντί του καὶ τὴν ἔβλεπε, τὴν
ἔβλεπεν, ὡσεὶ ζητῶν τὴν ἀρωγὴν τῆς καὶ τὴν
παρηγορίαν τῆς ἐν τῇ σημερινῇ δυστυχίᾳ, προ-
έβαινον ὀλονὲν αἰ ἀναμνήσεις τοῦ παρέλθόντος
καὶ κατέκλυζον ἀθρόαι τὸ πνεῦμά του. Ἀπέθα-
νε πρὸ ἐννέα ἐτῶν . . . 18 Αὐγούστου 1878 . . .
Ἦτο μικρὸς ἀκόμη τότε, ὅταν ἐκείνη ἔζη ἄλλ'
ἐνθυμεῖται ζωηρῶς τὸ μειδιάμα τῆς τὸ φιλό-
στοργον, τὴν τρυφεράν τῆς φωνήν, τὴν γλυκεῖαν
τῆς ἀγκαλίαν, τὸ φίλημά τῆς τὸ θερμόν . . .
Τὴν ἐνθυμεῖται κομψήν, ἀστράπτουσαν, ἠγεμο-
νικὴν ὑπὸ τὰς λαμπράς τῆς ἐνδυμασίας. . . τὴν
ἐνθυμεῖται εἰς τὴν ἐκκλησίαν μελανεῖμονα, μὲ
μῖαν Σύνοψιν δεδεμένην διὰ βελούδου καὶ ἐλε-
φαντόδοντος, ἐφ' ἧς ἔκυπτε προσευχομένη . . .
Τὴν ἐνθυμεῖται διηγουμένην πρὸς αὐτὸν ἱστορίας

φαιδράς ἢ συγκινητικὰς . . . τὴν ἐνθυμεῖται μὲ
τὸ κέντημά τῆς παρακαθημένην καὶ ἐπιβλέ-
πουσαν εἰς τὸ μάθημα τῆς παιδαγωγοῦ του, τῆς
καλῆς ἐκείνης Mamzelle Goron . . . τὴν ἐνθυμεῖ-
ται παρὰ τὸ πλευρόν του, σκιαζούσαν αὐτὸν δι'
ἀοράτων πτερύγων καὶ μεθύουσαν μὲ τὸ ἀνέκ-
φραστον ἐκεῖνο τῆς μητρός μύρον εἰς τὸν περι-
πατον, παρὰ τὴν δροσερὰν παραλίαν τοῦ Φα-
λήρου, εἰς τὸν βραχίονα τοῦ πατρός του, ἡ
ἐν ἀμάξῃ ὀδηγοῦσαν πολλαίς τοὺς ἵππους
εἰς τὸ θέατρον, περιβλέπουσαν μὲ τὰς μακρὰς
τῆς λευκοχρῶσους διόπτρας εἰς τὴν αἴθουσαν,
πρὸ τοῦ ἑβενίνου κλειδοκυμβάλου, ἀποσπῶσαν
τὰς ἠγαπημένας τῆς μελωδίας, αἵτινες ἐπτερυ-
γίζον καὶ σήμερον ἀκόμη εἰς τὸν νοῦν του με-
λαγχολικαὶ καὶ πένθιμοι . . . τὴν ἐνθυμεῖται ἐπὶ
τέλους συχνὰ κλινῆρη, ὠχρὰν, ἀσθενῆ, μὲ κόμην
ἀτακτον, μὲ ὄψιν περιαλγῆ, ὑπὸ τὰ κίτρινα μετα-
ξωτὰ σκεπάσματα ἐξ ὀρειχάλκου κλίνης. . . Ἐπα-
σχεν ἀφ' ἧς ἐγέννησε καὶ τὸ δευτερόν τῆς τέκνον,
τὴν μικρὰν Ἀνθὴν, δὲν εἶδεν ἡ καυμένη οὔτε
μῖαν καλὴν ἡμέραν ! Πρωίαν τινα τοῦ Ἀπριλίου
τὸν ἀπεχαιρέτησεν, ἀναχωροῦσα μετὰ τοῦ πα-
τρός του διὰ τὴν Νεάπολιν, ὅπου θὰ ὑφίστατο
ἐγγχείρησιν. Ὡ, τοῦ φρικώδους χωρισμοῦ ! Ἐν-
θυμεῖται τὸ τελευταῖον τῆς βλέμμα ἐν τῷ γα-
λανῷ λιμένι τοῦ Πειραιῶς, ἐν ᾧ ὁ ἥλιος κατηύ-
γαζε διὰ χειμάρρων φωτὸς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ τῆς
ἀνοιξέως . . . Αὐτὸς εὐρίσκετο ἐπὶ μίας λέμβου
μετὰ τῆς δεσποινίδος Goron καὶ τῆς μικρᾶς Ἀν-
θῆς, ἐν ᾧ ἐκείνη τὸν ἀπεχαιρέτα ἀπὸ τοῦ ἀνα-
χωροῦντος ἀτμοπλοίου, τοῦ ὁποίου ὁ καπνὸς ἀνη-
γείρετο εἰς κλονουμένην στήλην, λευκάζουσαν
ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθρίας . . . Διὰ παντός ! . . .
Μετὰ πέντε μῆνας, τὴν 18 Αὐγούστου ὁ θεὸς του
ἐλάμβανεν ἐκ Νεαπόλεως τὸ φοβερόν τηλεγρά-
φημα. Ὅποιον σκότος ἐκάλυψε τὴν οἰκίαν, ὅποσα
σιγηλὰ δάκρυα, ὅποσον πένθος ! . . . Μετὰ δέκα
ἡμέρας ἦλθεν ὁ πατήρ του κλαίων καὶ μελα-
νειμωνῶν, κομίζων τὸ λείψανον τῆς μητρός του.
βαλσαμωμένον . . . Ἐνθυμεῖται τὴν ἡμέραν τῆς
κηδείας ζοφεραν, συννεφώδη, τοὺς κροσσούς, τὴν
ἐπιστημότητα, τὰ μαῦρα καλύμματα, τὰ ἄνθη
καὶ τὴν βροχὴν, πλησσοῦσαν παταγωδῶς τὰς
κεκλεισμένας ἀμάξας. Ἐν τῷ ἡμίφωτι τοῦ ὑπερ-
πληθοῦς ναοῦ, αἱ νεκρικαὶ λαμπάδες προσέπι-
πτον πενθίμως ἐπὶ τοῦ μεγάλου καὶ βαρέως φε-
ρέτρου ἐκ στιλπνοῦ ἀνακαρδίου μ' ἐπιχρῶσους
λαβάς . . . Ὅταν ἠνοίχθη, ἐφάνη ἐνδὸν δευτέρα
μολυβδίνη θήκη, φέρουσα ἐπάνω ἐν τετράγωνον
ὑάλιον, ὑπὸ τὸ ὅποιον εἶδεν ὠχρὰν καὶ παρα-
μεροσφωμένην ἐν τῷ τελευταίῳ τῆς ὑπὸ τὴν
μητέρα του . . . Τὴν κεφαλὴν τῆς μόνον . . . Τὸν
ἔβαλον νὰ ἀσπασθῆ τὸ ὑάλιον . . . καὶ τίποτε
ἄλλο. Κατόπιν ἐπὶ τοῦ λευκοῦ μαρμαροῦ ἐν τῷ
Α' Νεκροταφείῳ ἀνυψώθη ἡ μαρμαρίνη προ-

τομή και ἐπὶ τῆς βάσεως ἐχαράχθη τὸνομά της **Μαρία** μὲ χρυσὰ γράμματα, ὡς ἦτο κεχαραγμένον και ἐν τῇ καρδίᾳ του.

Παρῆλθον ἐννέα ἔτη. Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ ἡ χαρὰ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ὄρφανὴν οἰκογένειαν. Ὁ κύριος Ἀνδρέᾶς ἐπανεῦρε τὸ αἰώνιον του μειδίαμα· ἀφῆρέθησαν τὰ πένθη τῶν πύλων και ἀντικατεστάθησαν τὰ μελανὰ ἐνδύματα. Ἦδη τὸ κλειδοκύμβαλον ἠλάλαζεν ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὑπὸ τοὺς μικροὺς δακτύλους τῆς Ἀνθῆς. Ἡ νεκρὰ ἐφαίνετο λησμονηθεῖσα... ἐπέκειτο ὁ δεύτερος γάμος τοῦ συζύγου της.

Εἰς τὴν σκέψιν ταύτην τοῦ Παύλου ἡ εἰκὼν τῷ ἐφάνη μειδιάσασα πικρότατα. Ἀλλὰ... δὲν εἶχεν ἄδικον ὁ καιμῆνος ὁ πατέρας. Νέος ἀκόμη, μόλις τεσσαρακοντούτης, συμπαθῆς, ζωηρός, κατὰ δέκα ἔτη φαινόμενος μικρότερος, ἐν τῇ ἀκμῇ λαμπροῦ σταδίου, ἄδικον ἦτο νὰ μείνη καταδικασμένος αἰωνίως εἰς βίον χηρείας. Καὶ θὰ ἐνέμενε ἴσως εἰς τοιαύτην ἀπόφασιν, καθ' ὄλοκληρίαν ἀφωσιωμένος εἰς τὰ δύο του τέκνα· ἀλλ' ἡ Ἐρμινία Ζιβρᾶ, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἐκλονίσθη και συνέλαβεν ἐπὶ τέλους τὴν ἐναντίαν ἀπόφασιν, ἦτο τὸσον πολῦτιμος ὑπαρξίς, τὸσον ὠραία κόρη, τὸσον σπάνιος χαρακτήρ! Ἐν τῷ ἔρωτί του ἐνόμιζεν ὅτι ἐγκλημα θὰ ἦτο νὰ ἀποστερήσῃ ἑαυτὸν ἀνεκτιμήτου συζύγου — ὡς τῷ ἔλεγε πρὸ μικροῦ — και τὰ τέκνα του νέας μητρικῆς ἀγάπης και περιθάλψεως Μάλιστα εἶχε βραδύνει πολὺ και ἦτο πλέον καιρός... Εἶνε ἀληθές ὅτι ὁ υἱὸς του ἦτο ἦδη μεγάλος, εἰκοσαετής, τελειόφοιτος, προῶρος ἀνεπτυγμένος, ἐν ὧρα γάμου τέλος πάντων και αὐτός. Ἀλλ' ἑπταιοὶ οἱ γονεῖς του, οἱ ὁποῖοι ἔσπευσαν νὰ τον νυμφεύσωσι μικρόν, πολὺ μικρόν, και ἡ τύχη ἡ σκληρὰ, ἥτις συνήργησε νὰ ἐπέλθῃ οὕτω παράδοξον ἀποτέλεσμα: Νεώτερος σχεδὸν τοῦ υἱοῦ του ὁ πατήρ, αὐτὸς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην γάμου, καθ' ἣν ὦραν ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ περὶ τοῦ γάμου τοῦ υἱοῦ του. Νὰ ἔχῃ ἀνάγκην... και τί εἶδους ἀνάγκην; μίᾳ νύμφῃ καλῇ, δὲν θ' ἀντικαθίστα ἄρα γε παρ' αὐτῷ τὴν σύζυγον; Ἄ, ὄχι, ἡ καρδία ἐπαλλε μετὰ νεανικοῦ σφρίγγου ὑπὸ τὰ εὐρέα στήθη τοῦ ἀνδρός, και ἐπαλλεν ἐξ ἔρωτος!..

Ταῦτα ἀνέστρεφεν ἐπιμόνωσ ὁ Παῦλος, βιαζόμενος νὰ δικαιολογήσῃ τὸν πατέρα του και νὰ ἠδύνῃ τὸ πικρὸν τῆς μητρός του μειδίαμα. Ἀλλ' ὅταν ἐπήρχετο ἡ σκέψις ποῖαν ἠγάπησεν ὁ πατήρ του και ποῖαν θὰ ἐνυμφεύετο, νέφος ἐκάλυπτε τὴν διάνοιαν του. Τὴν Ἐρμινίαν!.. Ἄ, ἦτο πολὺ σκληρὰ ἡ τύχη, ἡ ἐξωθούσα πρὸς σκοτεινὸν μέλλον τὸν βίον του! Ἦσθάνετο ἑαυτὸν συντετριμμένον ὑπὸ τὸ βάρος τὸσον μεγάλης συμφορᾶς. Δὲν ἤξευρε τί νὰ εἶπῃ, τί νὰ πράξῃ, τί νὰ σκεφθῇ. Ἡῦχετο νὰ ἠγάπα ὀλιγώτερον

τὸν πατέρα του, ἢ τοῦλάχιστον τὴν Ἐρμινίαν· ἀλλ' ἀτυχῶς ἠγάπα και τοὺς δύο πολὺ, παραπολύ, ὅπως συνείθιζε ν'ἀγαπᾷ.

Ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ του ἠτένιζε τὴν εἰκὼνα τῆς μητρός του, ὡσεὶ ζητῶν ὁδηγίαν και φώτισιν... Μεθ' ὅλην του τὴν ἀνάπτουζιν, ἐν ᾧ τὸρα ἠπίστει περὶ ὅλων, δὲν ἐδυνήθη ἐν τούτοις ποτὲ νὰ ἐκρίζωσῃ μίαν πρόληψιν, μίαν πίστιν: Πληγίς διὰ τοῦ θανάτου της ἐν τρυφερᾷ ἡλικίᾳ, πρὶν τὸν καταλάβῃ ὁ σκεπτικισμός, ἐξηκολούθει πιστεύων ἐγκαρδίως ὅτι ἡ μήτηρ του ἔζη μετὰ τῶν Ἀγγέλων και ὅτι τὸν ἐπέβλεπεν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ μνήμη της μόνη τὸν συνέδεε μετὰ τοῦ μεταφυσικοῦ και τῆς αἰωνιότητος. Ἀπετείνετο πρὸς αὐτήν, ὡς νὰ την εἶχεν ἐνώπιόν του, ὡς νὰ τον ἤκουεν. Ἡ μικρὰ προσωπογραφία, ἣν ἐφύλασσε μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας, ἠλλάζε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἐκφρασιν, ὡσεὶ ζῶσα, εἰς πάσας τὰς σοβαρὰς του περιστάσεις. Σήμερον ἀνεγίνωσκεν ἐπ' αὐτῆς τρόμον και ἀπόγνωσιν. Ἄ, πόσον θὰ ἐπασχεν ἡ καλὴ του μήτηρ, ἐτάζουσα τὰ βᾶθη τῆς καρδίας του και τοῦ λογισμοῦ του! Ἐν ᾧ τὴν ἐβλεπε, τὴν ἐβλεπεν, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐθολοῦντο ὑπὸ νέων δακρύων και δὲν ἠδύνατο νὰ την βλέπῃ πλέον... Μίαν φορὰν ἔκυψε και ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτῆς τὰ χεῖλη...

Ἐκ τῆς θλιβεράς του ἐκστάσεως τὸν ἐξήγειρεν εἰς κτύπος εἰς τὴν θύραν.

« Ποῖος εἶνε; » ἠρώτησεν ἐνδυναμώνων εἰς ὕφος ἀτάραχον τὴν φωνὴν του.

« Μέσα εἶσαι, Παῦλε; »

Μὲ τὴν φαιδρὰν ἐπιφώνησιν ἠνοιχθη ἡ θύρα και εἰσώρησεν ἐντὸς τοῦ δωματίου θορυβωδῶς ἐν κοράσιον εὐθυμον, φιλόγελων, ὡσεὶ ἐνδεκαετής.

« Σ'εἶσαι, Ἀνθή; » εἶπεν ὁ Παῦλος, καταληφθῆς οὕτως ἀπροόπτως και προσπαθῶν νὰ κρύψῃ τὴν εἰκὼνα και τὴν συγχίτησιν του.

« Ναί, ἐγὼ 'μαί· δὲν με μὲ βλέπεis; Στάσου νὰ κλείσω τὴν πόρτα... Μπα! καλὴ τὴν εἰκὼνα τῆς μαμαῆς κρύβεις αὐτοῦ; Για νὰ την ἰδῶ κ'ἐγὼ μιά στιγμὴ... Καίμηνη μαμαῆ, κρῖμα νὰ μὴ ζῆς νὰ βλέπῃς πόσο σου 'μοιάζει ὁ Παυλάκης. Ἐγὼ 'μοιάζω τοῦ μπαμπᾶ μου· ἀλήθεια δὲν 'μοιάζω τοῦ μπαμπᾶ μου; Καλὴ τί; δὲν μου μιλεῖς λοιπόν; Μπα, μπα! Παῦλε, κλαῖς; τί ἔχεις; »

— Ὅχι, δά, δὲν κλαίω, ποῖος τὸ εἶπε! » ἀπήντησεν ὁ Παῦλος γελῶν βεβιασμένως, παρὰ τοὺς ὕγρους του ὀφθαλμούς.

« Ἄ, κλαῖς! κλαῖς! δὲν με γελᾷς ἐμένα, Παῦλε. Νά, ἐγὼ δὲν βλέπω κόκκινα τὰ μάτια σου; Ἄ, κύριε, κάμνεις πολὺ ἄσχημα νὰ κλαῖς! Νά, αὐτὰ εἶνε δάκρυα, δὲν εἶνε δάκρυα; Πάω, τρέχω νὰ το 'πῶ τοῦ μπαμπᾶ. »

Και ἐκινήθη νὰ ἐξέλθῃ. Ἀλλ' ἔσπευσεν ὁ

Παῦλος καί τὴν ἐκράτησεν ἐκ τοῦ φορέματος. Τὴν ἔσυρε πρὸς ἑαυτὸν καὶ τὴν ἠνάγκασε νὰ καθήσῃ ἐπὶ τῶν γονάτων του. Ἡ παιδίσκη ἐνέδωκε μειδιῶσα· ἐστήριξεν ἐπὶ τοῦ στήθους του μικρὰν χαρίεσσαν κεφαλὴν, ἠμῆκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, κατὰ τὴν συνήθειάν της, καὶ μὲ κλαυθμηρὰν φωνήν, χαμηλοῦ βαρέως τόνου, ὡσεὶ ἀνδρικοῦ, ἠρώτησεν τὸν ἀδελφόν της :

« Γιατί λοιπὸν κλαῖς, κακέ ;

— Κλαίω... ἀλήθεια τὸ λές ; Κ' ἐγὼ δὲν το κατάλαβα... φαίνεται ποῦ θυμῆθηκα τὴ μητέρα... »

— Ἄ, ἡ καϊμένη... Ἐγὼ δὲν τὴν ἐγνώρισα καθόλου, εἰδεμὴ φαντάσου κ' ἐγὼ πόσο συχνὰ ποῦ θῆκλαιγα... Ἄλλὰ δὲν ἐδιάλεξες καλὴ μέρα γιὰ κλάμματα... Ἐλα, πῶς μὲ σφιγγεῖς ἔτσι : Ἄφησέ με, θέλω νὰ πάω νὰ βρῶ τὸ μπαμπᾶ, νὰ του ἴπῳ πῶς κλαῖς.

— Μὴν τοῦ το ἴπῃς, γιατί θά με μαλλώσῃ

— Αὐτὸ θέλω κ' ἐγὼ· νὰ σε μαλλώσῃ, νὰ μὴν το ξανακάνῃς ἄλλη φορὰ.

— Καὶ τί σε μέλει σένα ;

— Μὲ μέλει, λέει ! Ἄμ σάν σε βλέπω σένα νὰ κλαῖς, μούρχειται καὶ μένα νὰ κλάψω. »

Ὁ Παῦλος ἀπήντησε διὰ φιλήματος, μεθ' ὃ ἔστη παρατηρῶν τὸ κοράσιον. Ἐπῆρχον συχναὶ αἱ τοιαῦται στιγμαί, καθ' ἃς ἡ μετὰ τοῦ πατρὸς ὁμοιότης τῆς ἀδελφῆς του τῷ ἀπεκαλύπτετο τόσῳ καταπληκτικῇ, ὥστε ἔμνε πρὸ αὐτῆς ἐν θαυμασμῷ. Εἶχε τὴν κανονικότητα τῶν χαρακτηριστικῶν του, τὴν θυσσανώδη του κόμην, τοὺς μαύρους ἐκφραστικούς ὀφθαλμούς του· ἀλλὰ πρὸ πάντων τὰ κινήματά του ὅλα, τὴν αἰώνιον φαιδρότητα, τὴν στιγμιαίαν περιπαθειαν, τὴν φλύαρον διάθεσιν, ἐν πνεύμῳ ἀνήσυχον, ζωηρόν, ἀεικίνητον, ἀπερίσκεπτον ἐν πολλοῖς, ἀλλὰ καὶ ἔτοιμον. Ὁ ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ ἦσαν δύο ἀντίθετοι χαρακτήρες, ὡς ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ των.

Ἡ καϊμένη ἢ Ἄνθῃ, τί καλὸ κορίτσι ! Ἀληθῶς εἶχε στιγμὰς δυστροπίας, ἐλαφρότητος, ἐφ' αἷς παρεπονεῖτο ἐνίοτε ἀπελπιστικώτατα ἢ κυρίᾳ Ἐλλιῶτ, ἡ διάδοχος τῆς mamzelle Goron· ἀλλὰ κατὰ βάθος εἶχεν ἀγαθὴν, πολὺ ἀγαθὴν καρδίαν. Μεθ' ὅσης εὐκολίας ἐδύνατο νὰ προδώσῃ εἰς τὸν πατέρα της τοῦ Παύλου τὴν θλιψίν, μετὰ τῆς αὐτῆς ἐδύνατο νὰ ἐκραγῇ εἰς θρήνους, ἐάν τὸν ἔβλεπε κλαίοντα. Καὶ τί ὠραία ποῦ ἐκλαίεν ! ἠρέσκετο κανεὶς εἰς τὸν θορυβώδη καὶ ἄνευ πολλῶν δακρύων κλαυθμὸν τοῦ παιδίου αὐτοῦ, ὅπως εἰς ἄλλου τὸν γέλωτα. Ἡ ἴρις του πρὸ πάντων συμπτυσσομένη προσελάμβανε τόσον συμπαθῆς σχῆμα !

Τοῦτο ἐνθυμεῖτο τὴν ὁ Παῦλος, θωπεύων ὀλοὴν τὴν μαύρην κόμην καὶ ἀτενίζων τὸ πρόσωπον τῆς ἀδελφῆς του, ἐν ᾧ αὐτὴ ἀνεσκάλιζε τὰ ἐπὶ τοῦ γραφείου ἀντικείμενα, φυλλομετροῦ-

σα βιβλία, δοκιμάζουσα τὰς γραφίδας, κρούουσα τὸν κωδωνίσκον, παίζουσα μετὰ τῶν ποικίλων κομφοτεχνημάτων, ἐγγίζουσα καὶ μετατοπίζουσα τὰ πάντα.

« Χαλκομανίες γυρεύω, δὲν ἔχεις χαλκομανίες ; » ἔλεγε διερευνῶσα χαρτοφυλάκια καὶ συρτάκια. Διὰ νὰ εὐχασθῇ ἐν κυτίον ἀποτεθειμένον ἐπὶ τῆς ἄλλης ἄκρας, ἀνηγέρθη καὶ ἐπάτησεν ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ Παύλου ἐν πάσῃ ἀφελείᾳ.

« Στάσου, τί θέλεις ; Ἐκεῖνο τὸ κουτάκι ; πῆ μου το νὰ σοῦ το δώσω !

— Ναί· τί ὠραῖο ποῦ εἶνε ! Χαλκομανίες ἔχεις μέσα ;

— Ὅχι, σοῦ εἶπα· χαλκομανίες δὲν ἔχω πουθενά. Ἄν θέλῃς, σοῦ χαρίζω τὸ κουτάκι.

— Μοῦ το χαρίζεις ἀλήθεια ; Ἄ, τί καλὰ... Ἄλλὰ, βλέπω, σὺ θέλεις νὰ με καλοπιάσῃς γιὰ νὰ μὴν ἴπῳ τίποτα τοῦ πατέρα... Ἄ, ὄχι κύριε, δὲν σου κάνω τὴ χάρι ! Θά του ἴπῳ πῶς ἔκλαιγες πρὸ ὀλίγου, καὶ σὲ προειδοποιῶ ! Γιὰ νὰ σε ἰδῶ τώρα... Ἄ, ὄχι, δὲν κλαῖς πια ! Ἐλα, ἔλα... σοῦ ὑπόσχομαι ὅτι δὲν θά του ἴπῳ τίποτα... »

Καὶ ἔλεγε ταῦτα ἐν πάσῃ φαιδρότητι, ἀνακαθίσασα πάλιν καὶ ἀνατρέπουσα ἀνοικτὸν τὸ μικρὸν κυτίον ἐφ' ἐνὸς διακαρίου, ἐφ' οὗ κατέπεσαν, ἀντηχῆσαντα μεταλλικῶς, ὅλα τὰ ἐμπεριεχόμενα βωπικά, ἐν δακτυλίδιον, δύο-τρεις καρφίδες λαιμοδέτου, κομβία παντοσιδῆ, μία μολυβδὶς χρυσῆ, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἐν ξηρὸν ἄνθος. Τὸ κυτίον ἤρσεν εἰς τὴν μικρὰν ὑπερβαλλόντως. Ἐπὶ τῶν μελανῶν αὐτοῦ πλευρῶν εἰκονίζετο διὰ ποικιλοχρῶν μαργαριτοστράκων ἡμιαναγλύφων σκηναὶ κινεζικοῦ βίου· ἐπὶ δὲ τοῦ ἀχυροχρόου καλύμματος ἐφέρετο ἐζωγραφημένη ζωηρότατα φανταστικῇ ἀνθοδέσμῃ, ἐπίσης κινεζικῇ Ἄφ' οὗ τὸ ἐκένωσε καθ' ὄλοκληρίαν, τὸ ἐκλείσει, τὸ ἔθηκεν ὑπὸ μάλης θριαμβευτικῶς, ἀπεσπάσθη τῶν ἀγκαλῶν τοῦ ἀδελφοῦ της καὶ ὤρμησε νὰ ἐξέλθῃ μετὰ χαράς, χωρὶς νὰ προφέρῃ οὔτε λέξιν εὐχαριστίας.

« Ἀχάριστη ! μοῦ ἔκανες ἐδῶ μέσα τὸν κόσμο ἄνω-κάτω, μοῦ ἴπῃρες τὸ κουτάκι μου, μοῦ ἴλέρωσες τὸ πανταλόνι μου, καὶ οὔτε ἓνα εὐχαριστῶ δὲν μου λές.

— Ἄ, ναί, μὲ συγχωρεῖς ! »

Ἡ Ἄνθῃ ἐπέστρεψεν ἠσπάσθη τὸν ἀδελφόν της, ἔκαμεν ὅτι θὰ τινάξῃ τὴν περισκελίδα του, τὴν ὁποῖαν εἶχε σκονίσει μὲ τὰ ὑποδηματῖά της, καὶ ἐξῆλθεν ἤδη μετὰ μεγαλητέρας ταχύτητος.

Ὁ Παῦλος ἤρχισε ταξίθετων βραδύς καὶ σκεπτικὸς τὰ ἐπὶ τοῦ γραφείου του ἀντικείμενα. Ἐντὸς τοῦ διακαρίου, ἐφ' οὗ ἡ Ἄνθῃ ἀνέτρεψε τὸ κυτίον, ἀφῆκεν ἀτημελῶς πάντα τὰ ἄλλα, ἐκτὸς τοῦ ξηροῦ ἐκεῖνου ἄνθους. Ἦτο μία ἐρυθρὰ ἀνεμώνη μὲ ὀλίγα πράσινα φυλλάκια, καλλίστα

διατηρούμενη, τὴν ὅποιαν ἀνέλαβεν ὁ νέος μετὰ πάσης εὐλαβείας καὶ τὴν ἐνέκλεισε μεταξὺ δύο σελίδων τοῦ ἡγαπημένου του βιβλίου—ἐνὸς χρυσοδεμένου Ἰθαρώη.

Καὶ ἀνεπόλησε τὴν ἱστορίαν τοῦ ἄνθους ἐκείνου, τόσον θλιβεράν ἱστορίαν!.. Ἄ, ὅποιον δυστυχῆς αἴσθημα ἀντεπροσώπευε τὸ ἐξηραμένον ἐκείνο ἀναμνηστικόν! Ἐθασανίσθη ὑπὸ τῆς ἰδέας ἂν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ το φυλάξῃ καὶ νὰ το ἀσπασθῇ· ἀλλὰ τότε ἡ πράξις τῶ ἐφαίνεται πολὺ τολμηρὰ. Ἦτοιμάζετο ν' ἀνοίξῃ πάλιν τὸ βιβλίον καὶ νὰ τρίψῃ τὸ ἄνθος εἰς κόνιν μεταξὺ τῶν δακτύλων του, ὅπως θὰ συνέτριβεν ἐν τῇ καρδίᾳ του τὸν ἔρωτα, τὸν ὅποιον δὲν ἐδύνατο πλέον νὰ ἐγκλείῃ... Ἄλλ' ὁ δισταγμὸς του ὑπῆρξε πολὺς καὶ μακρὸς...

Καθ' ἣν στιγμὴν ἤγγιζε τέλος τὸ βιβλίον μετ' ἀποφάσεώς τινος, ἠνοίχθη ἡ ῥέμα ἢ θύρα καὶ ἐφανίσθη ὁ πατήρ του. Εἰς τὴν εἰσοδὸν του ὁ Παῦλος ἐπαράχθη τόσον, ὥστε, ὡς εἰάν ἐφοβεῖτο μὴ τὸν προδώσῃ ἡ ἀνεμῶννη, ἐξεσφενδόνησε τὸν ταλαίπωρον Ἰθαρόνη, ὅσον ἐδύνατο μακρὰν του.

Ὁ πατήρ του... κομψός, μὲ ὑψηλὸν πῖλον, μὲ ὀξὺ ὑπογένειον, μὲ βραχὺ φαῖον ἐπανωφόριον, μὲ βαθέα κίτρινα χειρόκτια. Τὸν περιέμενον ἤδη ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διὰ τὸ μάθημα τῆς 5—6 μ. μ. οἱ φοιτηταί, οἵτινες—οἱ κομψότεροι τοῦλάχιστον μεταξὺ αὐτῶν—τὸν εἶχον ὡς ὑπόδειγμα ἐπιστήμης συγχρόνως καὶ συρμοῦ, ἀγοραζόντες τὰ βιβλία τὰ ὅποια συνίστα ἡ ἐξέδιδεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς λαίμοδετας, τοὺς ὁποίους ἐβλεπον προτιμωμένους ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ των. Ἦχει ἡ πέμπτη, ἀλλ' ὁ κ. Ἀνδρεάδης δὲν ἐβιάζετο, οὔτε παρὰ τὴν συνήθειάν του ἐμειδία. Ἦ ἔκτακτος αὐτῇ σοβαρότης ἔκαμε τὸν Παῦλον νὰ ὑποθέσῃ μήπως τὸν ἐπρόδωσεν ἡ Ἀνθή. Ἦ δ' ἐπακολούθησασα ὀμιλία τοῦ πατρὸς του τὸν ἐστήριζεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Ἐκεῖνα τὰ συχνά: μήπως δυσηρεστήθης... εἰάν παραπονεῖσαι... πέ μου τέλος πάντων τί θέλεις... ἡ μητέρα σου θὰ ἦνε εὐχαριστημένη... ἐγὼ ἐξέπληρωσα ἐπιθυμίαν, τὴν ὅποιαν μοῦ ἐξέφρασε τσακίς... ἐγὼ ἐνεργῶ πρὸς τὸ καλόν σου καὶ εἶνε ἀνεξήγητος ἡ λύπη σου,—ὄλοι οὗτοι οἱ ὑπαινετοὶ καὶ ἄλλοι, οἱ παρεντιθέμενοι εἰς τὴν μακρὰν περὶ τοῦ γάμου τοῦ ὀμιλίαν, τὴν ὅποιαν ἐπέμενε ἀναμασσῶν ἐν οὕτως ἀκαταλλήλῳ ὄρω, κατεθασάνιζον καὶ ἐτάρασσον τὸν υἱόν.

«Ἐγὼ παρεπονέθηκα; ἐγὼ ἐλυπήθηκα;» ἀνέκραξεν οἰονεὶ ἐκπληκτος οὕτος. «Ποῖος σὰς εἶπεν ὅτι ἡ εὐτυχία σας δὲν εἶνε καὶ ἰδική μου εὐτυχία;

— Δὲν ἤξεύρω. παιδί μου, εἰμπορεῖς νὰ πῆς ὅτι θέλεις» συνεπέραναν εἰς τὸ τέλος ὁ κ. Ἀνδρεάδης. «Ἄλλ' ἂν ἔχω τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν ὑπεδέχθης καλῶς τὴν εἴδησιν, εἰάν φοβοῦμαι μήπως ἡ κατάφρασις σου ἦτο βεβιασμένη, εἰάν τρέμω μήπως δεσμεύω τώρα τὸ μέλλον σου καὶ τὴν εὐτυχίαν σου» δὲν μου ἐπιτρέπεις νὰ ἐλαφρύνω τὴν συνειδήσιν μου μὲ μίαν διακλήρυσιν, τὴν ὅποιαν εἶχα μάλιστα χρέος νὰ σου κάμω ἐξ ἀρχῆς: Εἶσαι ἐλεύθερος, παιδί μου, νὰ κάμῃς ὅπως σκέπτεσαι καλλίτερα· ὁ πατέρας σου ἔχει πεποιθήσιν σέ σένα καὶ δὲν ἐννοεῖ ν' ἀντισταθῇ εἰς τὸ ἐξῆς εἰς καμμίαν σου ἀπόφασιν, ἀπολύτως. Ἄν τὸν γαμον μου νομίζεις κώλυμα τοῦ ἰδικοῦ σου, σοῦ ἀναγγέλλω καθαρά ὅτι ἔχεις, παιδί μου, τὴν συγκατάθεσιν καὶ τὴν εὐχὴν μου, νὰ νυμφευθῆς καὶ σὺ ὅποτε θέλεις καὶ ὅποιαν ἀγαπᾷς!»

Ὁ Παῦλος ἀνεσκήρτησεν εἰς τὸ ἄκουσμα. Ἄ, αὐτὸ ἦτο ἴσα ἴσα, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ νυμφευθῇ ἐκείνην, τὴν ὅποιαν ἀγαπᾷ!.. Καὶ ἐν ᾧ παρὰ τὸ πλαστὸν μειδίωμα, δι' οὗ ἀπήντησεν καθυσχαστικῶς πρὸς τὸν πατέρα του, ἐπαράσσετο βαθύτατα ἡ καρδία του, ἐκείνος ἐξήρχετο τοῦ δωματίου μετὰ νεανικῆς εὐκίνησιος, ζωηρός, εὐτυχῆς, μὲ συνειδήσιν ἐλαφρὰν, οἷαν τῷ περιεποιεῖ ἡ διακλήρυσίς του.

Μετ' ὀλίγον, ὅταν ἐξήρχετο νὰ ζητήσῃ ὀλίγην ἀναψυχὴν εἰς περίπατον καὶ ὁ Παῦλος, διαβαίνων τὸν διάδρομον, ἤκουσε παρὰ τὸ δωματίον τῆς ἀδελφῆς του λυγμούς. Ὡθησε τὴν θύραν ἐν ἀπορίᾳ καὶ εἶδεν... Ἐστηριγμένη ἐπὶ τοῦ ἐλαφρῶς ῥοδοχρόου τοίχου ἡ μικρὰ Ἀνθή ἐν στάσει ἀπογνώσεως παιδικῆς, προστρέβουσα τοὺς ὀφθαλμούς μὲ ἀμφοτέρας τὰς πυγμάς, ὡς εἰάν ἤθελε νὰ τοὺς ἐξορύξῃ, ἔκλαιεν ἀπαρηγόρητα. Παρ' αὐτήν, ἐγκαταλειμμένη ἐπὶ τοῦ δαπέδου, παρέκειτο ἀνοικτὸν καὶ ὄρθιον τὸ μικρόν της κυτίον... Εἰς τὸ θέαμα τοῦτο ὁ Παῦλος ἔμεινε ἐκπληκτος.

«Ἀνθή!» ἀνέκραξε πλησιαζών· «γιατί κλαῖς; τί ἔπαθες;.. Κυρία Ἐλλιοτ! ποῦ εἶνε ἡ κυρία Ἐλλιοτ;.. Τί ἔχεις, παιδί μου; πέ μου!..»

Καὶ κατεβίβασε μετὰ κόπου τὰς πυγμάς ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν της, ὀφθαλμῶν καταθρέκτων, ἐρυθρῶν ἐκ τῆς τριβῆς, κλεισμένων ἐπιμόνως, ὡς εἰάν ἔτρεμεν ἐκ βαρείας τύψεως ἡ μικρὰ ν' ἀτενίσῃ τὸν ἀδελφόν της. Ἄλλ' ἀπήντησεν εἰς τὰς ἐρωτήσεις του, ἐπαυξάνουσα τοὺς θρήνους καὶ μὲ φωνὴν διακεκομμένην:

«Χί, χί, χί! Τὸ εἶπα τοῦ μπαμπά... πῶς ἔκλαιγες!»

Ἐπείτα συνέχεια

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΣΕΡΝΟΠΟΥΛΟΣ.